ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ പഞ്ചമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ പഞ്ചമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച
ഭഗവന്തം ഹരിം പ്രായോ ന ഭജന്ത്യാത്മവിത്തമാഃ।
തേഷാമശാന്തകാമാനാം കാ നിഷ്ഠാവിജിതാത്മനാം ॥ **1** ॥

ചമസ ഉവാച
മുഖബാഹൂരുപാദേഭ്യഃ പുരുഷസ്യാശ്രമൈഃ സഹ।
ചത്വാരോ ജജ്ഞിരേ വർണാ ഗുണൈർവിപ്രാദയഃ പൃഥക് ॥ **2** ॥

യ ഏഷാം പുരുഷം സാക്ഷാദാത്മപ്രഭവമീശ്വരം।
ന ഭജന്ത്യവജാനന്തി സ്ഥാനാദ് ഭ്രഷ്ടാഃ പതന്ത്യധഃ ॥ **3** ॥

ദൂരേ ഹരികഥാഃ കേചിദ് ദൂരേ ചാച്യുതകീർതനാഃ।
സ്ത്രിയഃ ശൂദ്രാദയശ്ചൈവ തേഽനുകമ്പ്യാ ഭവാദൃശാം ॥ **4** ॥

വിപ്രോ രാജൻയവൈശ്യൗ ച ഹരേഃ പ്രാപ്താഃ പദാന്തികം।
ശ്രൗതേന ജൻമനാഥാപി മുഹ്യന്ത്യാമ്നായവാദിനഃ ॥ **5** ॥

കർമണ്യകോവിദാഃ സ്തബ്ധാ മൂർഖാഃ പണ്ഡിതമാനിനഃ।
വദന്തി ചാടുകാൻ മൂഢാ യയാ മാധ്വ്യാ ഗിരോത്സുകാഃ ॥ **6** ॥

രജസാ ഘോരസങ്കൽപാഃ കാമുകാ അഹിമൻയവഃ।
ദാംഭികാ മാനിനഃ പാപാ വിഹസന്ത്യച്യുതപ്രിയാൻ ॥ **7** ॥

വദന്തി തേഽന്യോന്യമുപാസിതസ്ത്രിയോ
ഗൃഹേഷു മൈഥുന്യപരേഷു ചാശിഷഃ।
യജന്ത്യസൃഷ്ടാന്നവിധാനദക്ഷിണം
വൃത്ത്യൈ പരം ഘ്നന്തി പശൂനതദ്വിദഃ ॥ **8** ॥

ശ്രിയാ വിഭൂത്യാഭിജനേന വിദ്യയാ
ത്യാഗേന രൂപേണ ബലേന കർമണാ।
ജാതസ്മയേനാന്ധധിയഃ സഹേശ്വരാൻ
സതോഽവമന്യന്തി ഹരിപ്രിയാൻ ഖലാഃ ॥ **9** ॥

സർവേഷു ശശ്വത്തനുഭൃത്സ്വവസ്ഥിതം
യഥാ ഖമാത്മാനമഭീഷ്ടമീശ്വരം।
വേദോപഗീതം ച ന ശൃണ്വതേഽബുധാ
മനോരഥാനാം പ്രവദന്തി വാർതയാ ॥ **10** ॥

ലോകേ വ്യവായാമിഷമദ്യസേവാ
നിത്യാസ്തു ജന്തോർന ഹി തത്ര ചോദനാ।
വ്യവസ്ഥിതിസ്തേഷു വിവാഹയജ്ഞ -
സുരാഗ്രഹൈരാസു നിവൃത്തിരിഷ്ടാ ॥ **11** ॥

ധനം ച ധർമൈകഫലം യതോ വൈ
ജ്ഞാനം സവിജ്ഞാനമനുപ്രശാന്തി।
ഗൃഹേഷു യുഞ്ജന്തി കലേവരസ്യ
മൃത്യും ന പശ്യന്തി ദുരന്തവീർയം ॥ **12** ॥

യദ് ഘ്രാണഭക്ഷോ വിഹിതഃ സുരായാ -
സ്തഥാ പശോരാലഭനം ന ഹിംസാ।
ഏവം വ്യവായഃ പ്രജയാ ന രത്യാ
ഇമം വിശുദ്ധം ന വിദുഃ സ്വധർമം ॥ **13** ॥

യേ ത്വനേവംവിദോഽസന്തഃ സ്തബ്ധാഃ സദഭിമാനിനഃ।
പശൂൻ ദ്രുഹ്യന്തി വിസ്രബ്ധാഃ പ്രേത്യ ഖാദന്തി തേ ച താൻ ॥ **14** ॥

ദ്വിഷന്തഃ പരകായേഷു സ്വാത്മാനം ഹരിമീശ്വരം।
മൃതകേ സാനുബന്ധേഽസ്മിൻ ബദ്ധസ്നേഹാഃ പതന്ത്യധഃ ॥ **15** ॥

യേ കൈവൽയമസമ്പ്രാപ്താ യേ ചാതീതാശ്ച മൂഢതാം।
ത്രൈവർഗികാ ഹ്യക്ഷണികാ ആത്മാനം ഘാതയന്തി തേ ॥ **16** ॥

ഏത ആത്മഹനോഽശാന്താ അജ്ഞാനേ ജ്ഞാനമാനിനഃ।
സീദന്ത്യകൃതകൃത്യാ വൈ കാലധ്വസ്തമനോരഥാഃ ॥ **17** ॥

ഹിത്വാത്യായാസരചിതാ ഗൃഹാപത്യസുഹൃച്ഛ്രിയഃ।
തമോ വിശന്ത്യനിച്ഛന്തോ വാസുദേവപരാങ്മുഖാഃ ॥ **18** ॥

രാജോവാച
കസ്മിൻ കാലേ സ ഭഗവാൻ കിം വർണഃ കീദൃശോ നൃഭിഃ।
നാമ്നാ വാ കേന വിധിനാ പൂജ്യതേ തദിഹോച്യതാം ॥ **19** ॥

കരഭാജന ഉവാച
കൃതം ത്രേതാ ദ്വാപരം ച കലിരിത്യേഷു കേശവഃ।
നാനാവർണാഭിധാകാരോ നാനൈവ വിധിനേജ്യതേ ॥ **20** ॥

കൃതേ ശുക്ലശ്ചതുർബാഹുർജടിലോ വൽകലാംബരഃ।
കൃഷ്ണാജിനോപവീതാക്ഷാൻ ബിഭ്രദ് ദണ്ഡകമണ്ഡലൂ ॥ **21** ॥

മനുഷ്യാസ്തു തദാ ശാന്താ നിർവൈരാഃ സുഹൃദഃ സമാഃ।
യജന്തി തപസാ ദേവം ശമേന ച ദമേന ച ॥ **22** ॥

ഹംസഃ സുപർണോ വൈകുംഠോ
ധർമോ യോഗേശ്വരോഽമലഃ।

ഈശ്വരഃ പുരുഷോഽവ്യക്തഃ
പരമാത്മേതി ഗീയതേ ॥ **23** ॥

ത്രേതായാം രക്തവർണ്ണോഽസൗ
ചതുർബാഹുസ്ത്രിമേഖലഃ ।
ഹിരണ്മയകേശസ്ത്രയ്യാത്മാ
സ്രുക്സ്രുവാദ്യുപലക്ഷണഃ ॥ **24** ॥

തം തദാ മനുജാ ദേവം സർവദേവമയം ഹരിം ।
യജന്തി വിദ്യയാ ത്രയ്യാ ധർമിഷ്ഠാ ബ്രഹ്മവാദിനഃ ॥ **25** ॥

വിഷ്ണുർയജ്ഞഃ പൃശ്നിഗർഭഃ സർവദേവ ഉരുക്രമഃ ।
വൃഷാകപിർജയന്തശ്ച ഉരുഗായ ഇതീര്യതേ ॥ **26** ॥

ദ്വാപരേ ഭഗവാംശ്യാമഃ പീതവാസാ നിജായുധഃ ।
ശ്രീവത്സാദിഭിരങ്കൈശ്ച ലക്ഷണൈരുപലക്ഷിതഃ ॥ **27** ॥

തം തദാ പുരുഷം മർത്യാ മഹാരാജോപലക്ഷണം ।
യജന്തി വേദതന്ത്രാഭ്യാം പരം ജിജ്ഞാസവോ നൃപ ॥ **28** ॥

നമസ്തേ വാസുദേവായ നമഃ സങ്കർഷണായ ച ।
പ്രദ്യുമ്നായാനിരുദ്ധായ തുഭ്യം ഭഗവതേ നമഃ ॥ **29** ॥

നാരായണായ ഋഷയേ പുരുഷായ മഹാത്മനേ ।
വിശ്വേശ്വരായ വിശ്വായ സർവഭൂതാത്മനേ നമഃ ॥ **30** ॥

ഇതി ദ്വാപര ഉർവീശ സ്തുവന്തി ജഗദീശ്വരം ।
നാനാതന്ത്രവിധാനേന കലാവപി യഥാ ശൃണു ॥ **31** ॥

കൃഷ്ണവർണം ത്വിഷാകൃഷ്ണം
സാംഗോപാംഗാസ്ത്രപാർഷദം ।

യജ്ഞൈഃ സങ്കീർതനപ്രായൈ -
ർയജന്തി ഹി സുമേധസഃ ॥ **32** ॥

ധ്യേയം സദാ പരിഭവഘ്നമഭീഷ്ടദോഹം
തീർഥാസ്പദം ശിവവിരിഞ്ചിനുതം ശരണ്യം।
ഭൃത്യാർതിഹം പ്രണതപാല ഭവാബ്ധിപോതം
വന്ദേ മഹാപുരുഷ തേ ചരണാരവിന്ദം ॥ **33** ॥

ത്യക്ത്വാ സുദുസ്ത്യജസുരേപ്സിതരാജ്യലക്ഷ്മീം
ധർമിഷ്ഠ ആർയവചസാ യദഗാദരണ്യം।
മായാമൃഗം ദയിതയേപ്സിതമന്വധാവദ്
വന്ദേ മഹാപുരുഷ തേ ചരണാരവിന്ദം ॥ **34** ॥

ഏവം യുഗാനുരൂപാഭ്യാം ഭഗവാൻ യുഗവർതിഭിഃ।
മനുജൈരിജ്യതേ രാജൻ ശ്രേയസാമീശ്വരോ ഹരിഃ ॥ **35** ॥

കലിം സഭാജയന്ത്യാർയാ ഗുണജ്ഞാഃ സാരഭാഗിനഃ।
യത്ര സങ്കീർതനേനൈവ സർവഃ സ്വാർഥോഽഭിലഭ്യതേ ॥ **36** ॥

ന ഹ്യതഃ പരമോ ലാഭോ ദേഹിനാം ഭ്രാമ്യതാമിഹ।
യതോ വിന്ദേത പരമാം ശാന്തിം നശ്യതി സംസൃതിഃ ॥ **37** ॥

കൃതാദിഷു പ്രജാ രാജൻ കലാവിച്ഛന്തി സംഭവം।
കലൗ ഖലു ഭവിഷ്യന്തി നാരായണപരായണാഃ ॥ **38** ॥

ക്വചിത് ക്വചിൻമഹാരാജ ദ്രവിഡേഷു ച ഭൂരിശഃ।
താമ്രപർണീ നദീ യത്ര കൃതമാലാ പയസ്വിനീ ॥ **39** ॥

കാവേരീ ച മഹാപുണ്യാ പ്രതീചീ ച മഹാനദീ।
യേ പിബന്തി ജലം താസാം മനുജാ മനുജേശ്വര।
പ്രായോ ഭക്താ ഭഗവതി വാസുദേവേഽമലാശയാഃ ॥ **40** ॥

ദേവർഷിഭൂതാപ്തനൃണാം പിതൄണാം
    ന കിങ്കരോ നായമൃണീ ച രാജൻ।
സർവാത്മനാ യഃ ശരണം ശരണ്യം
    ഗതോ മുകുന്ദം പരിഹൃത്യ കർതം ॥ **41** ॥

സ്വപാദമൂലം ഭജതഃ പ്രിയസ്യ
    ത്യക്താന്യഭാവസ്യ ഹരിഃ പരേശഃ।
വികർമ യച്ചോത്പതിതം കഥഞ്ചിദ്
    ധുനോതി സർവം ഹൃദി സന്നിവിഷ്ടഃ ॥ **42** ॥

നാരദ ഉവാച
ധർമാൻ ഭാഗവതാനിത്ഥം ശ്രുത്വാഥ മിഥിലേശ്വരഃ।
ജായന്തേയാൻ മുനീൻ പ്രീതഃ സോപാധ്യായോ ഹ്യപൂജയത് ॥ **43** ॥

തതോഽന്തർദധിരേ സിദ്ധാഃ സർവലോകസ്യ പശ്യതഃ।
രാജാ ധർമാനുപാതിഷ്ഠന്നവാപ പരമാം ഗതിം ॥ **44** ॥

ത്വമപ്യേതാൻ മഹാഭാഗ ധർമാൻ ഭാഗവതാംശ്ചരുതാൻ।
ആസ്ഥിതഃ ശ്രദ്ധയാ യുക്തോ നിഃസംഗോ യാസ്യസേ പരം ॥ **45** ॥

യുവയോഃ ഖലു ദമ്പത്യോർയശസാ പൂരിതം ജഗത്।
പുത്രതാമഗമദ് യദ് വാം ഭഗവാനീശ്വരോ ഹരിഃ ॥ **46** ॥

ദർശനാലിംഗനാലാപൈഃ
    ശയനാസനഭോജനൈഃ।
ആത്മാ വാം പാവിതഃ കൃഷ്ണേ
    പുത്രസ്നേഹം പ്രകുർവതോഃ ॥ **47** ॥

വൈരേണ യം നൃപതയഃ ശിശുപാലപൗണ്ഡ്ര -
    ശാൽവാദയോ ഗതിവിലാസവിലോകനാദ്യൈഃ।

ധ്യായന്ത ആകൃതധിയഃ ശയനാസനാദൗ
തത്സാമ്യമാപുരനുരക്തധിയാം പുനഃ കിം ॥ **48** ॥

മാപത്യബുദ്ധിമകൃഥാഃ കൃഷ്ണേ സർവാത്മനീശ്വരേ।
മായാമനുഷ്യഭാവേന ഗൂഢൈശ്വർയേ പരേഽവ്യയേ ॥ **49** ॥

ഭൂഭാരാസുരരാജന്യഹന്തവേ ഗുപ്തയേ സതാം।
അവതീർണസ്യ നിർവൃത്യൈ യശോ ലോകേ വിതന്യതേ ॥ **50** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏതച്ഛ്രുത്വാ മഹാഭാഗോ വസുദേവോഽതിവിസ്മിതഃ।
ദേവകീ ച മഹാഭാഗാ ജഹതുർമോഹമാത്മനഃ ॥ **51** ॥

ഇതിഹാസമിമം പുണ്യം ധാരയേദ് യഃ സമാഹിതഃ।
സ വിധൂയേഹ ശമലം ബ്രഹ്മഭൂയായ കൽപതേ ॥ **52** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ഏകാദശസ്കന്ധേ പഞ്ചമോഽധ്യായഃ ॥